

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र कार्यान्वयन पश्चातको सातौं नगर परिषद्बाट २०७०  
पौष २४ गते, पारित आ.व.२०७१।०७२ को बजेट, नीति तथा कार्यक्रमहरु

- आदरणीय प्रमुख अतिथि संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयका श्रीमान् सचिवज्यू
- विभिन्न राजनैतिक दलका जिल्ला प्रमुखज्यूहरु,
- श्रीमान् प्रमुख जिल्ला अधिकारीज्यू,
- श्रीमान् स्थानीय विकास अधिकारीज्यू,
- सुरक्षा निकायका प्रमुखज्यूहरु,
- पूर्व नगर प्रमुखज्यू
- नगरस्तरीय सर्वदलीय प्रतिनिधि पदाधिकारीज्यूहरु,
- जिल्लास्थित सम्पूर्ण कार्यालयका कार्यालय प्रमुखज्यूहरु,
- पूर्व निर्वाचित जनप्रतिनिधिज्यूहरु,
- तनहुँ उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्षज्यू
- नगर विकास समिति एवं दमौली खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता संस्थाका अध्यक्षज्यू
- नगरस्तरीय शान्ति समितिका संयोजकज्यू
- नगर महिला समन्वय समितिका उपाध्यक्षज्यू
- नगरस्तरीय विभिन्न समितिका संयोजक एवं सदस्यज्यूहरु,
- विभिन्न वडाबाट प्रतिनिधित्व गर्नुहुने राजनैतिक दलका प्रतिनिधिज्यूहरु,
- टोल विकास संस्था नगर समन्वय समितिका पदाधिकारी लगायत टोल विकास संस्थाका पदाधिकारीज्यूहरु,
- विभिन्न संघसंस्थाका प्रमुख एवं प्रतिनिधिज्यूहरु
- आमन्त्रित अतिथिज्यूहरु,
- पत्रकार मित्रहरु कर्मचारी साथीहरु

आदरणीय नगरबासी दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरु

“विविधतायुक्त शहर, समुन्नत एवं समृद्ध व्यास नगर” भन्ने दीर्घकालीन सोच बोकेर आर्थिक तथा सामाजिक विकासमा अग्रसर सेती र मादी नदीको पवित्र संगममा अवस्थित महर्षि वेदव्यासको जन्मभूमी र पराशर ऋषिको तपोभूमी रहेको यस व्यास नगरपालिकाको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना पछि सम्पन्न सातौं नगरपरिषद्बाट पारित आ.व.०७१।०७२ को नगर विकास योजना, नीति, कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्तुत गरिने यस गरिमामय सार्वजनिकीकरण समारोहमा यहाँ उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरुलाई हार्दिक स्वागत गर्न चाहन्छु । लोकतान्त्रिक गणतन्त्रका खांतिर आफ्नो प्राण उत्सर्ग गर्ने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरुप्रति भावपूर्ण शब्द श्रद्धान्जली अर्पण गर्न चाहन्छु ।

आर्थिक वर्ष ०७१।०७२ को नीति, योजना, कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्तुत गरिरहंदा यस नगरपालिकाले आफ्नो स्थापना कालको २१ औं बसन्त पार गरिसकेको छ । २१ औं वर्षको यो पूर्ण जवानीमा नगरपालिका आर्थिक, भौतिक तथा सामाजिक सम्पन्नतामा पुगी सक्नुपर्ने हो तापनि आर्थिक अभावको कारण यसले समग्र पूर्णता प्राप्त गर्न सकिरहेको छैन । नगरपालिका आफ्नो सीमित स्रोत र साधनको वावजुद पनि भौतिक तथा मानव संसाधन विकासको

क्षेत्रमा केही अघि बढिरहेको छ । मुख्य शहरी क्षेत्र २, १० र ११ नम्बर वडाहरूमा एउटा समुन्नत र समृद्ध शहरको लागि आवश्यक पर्ने न्युनतम पूर्वाधार खडा गरिसकिएको भएतापनि अन्य अर्धशहरी तथा ग्रामिण वडाहरूमा भर्खर मात्र पूर्वाधार विकासको क्रम अघि बढिरहेको छ ।

स्थानीय सरकारको रूपमा रहेको जनप्रतिनिधिमूलक संस्था जनताबाध निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूको नेतृत्व र साझा सहभागितामा संचालन हुनुपर्ने आवश्यकता र अनिवार्यताको वावजुद लामो समयसम्म त्यसको विकल्पको रूपमा कर्मचारीहरूबाट संचालन भइरहंदा जनता र उनीहरूका प्रतिनिधिहरू बीचको सम्बन्ध टाढा रहने र कर्मचारीहरूले जनताको वास्तविक मर्म बुझ्न नसक्ने अवस्था भएतापनि यसलाई एउटा मुख्य चुनौतिको रूपमा स्वीकार गरी सकेसम्म जनता समक्ष पुग्ने कोशीस गरिएको छ । सहभागितामूलक र समावेशी योजना तर्जुमा प्रक्रिया र पद्धतिलाई अवलम्बन गरी जनताले आफ्नो लागि आफै योजना छान्ने व्यवस्थालाई अझ बढी सशक्त बनाइएको छ र नगरस्तरीय सर्वदलीय संयन्त्रले सकारात्मक सहयोग गरी निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूको न्युनतालाई धेरै हदसम्म पूर्ति गर्न सहयोग गरेको छ । आर्थिक तथा सामाजिक विकासका गतिविधिहरू र भौतिक विकासका प्रयासहरू समानुपातिक र प्राथमिक आवश्यकताको हिसाबले वितरण गर्ने र नगरपालिकाबाट उपलब्ध गराउने सेवा प्रवाहलाई बढीभन्दा बढी प्रभावकारी र व्यवस्थित गर्ने प्रयास भइरहेको छ ।

संचारको क्षेत्रमा भएको ठूलो विकासले संसारलाई नजिक र साँघुरो बनाइरहेको सन्दर्भमा समयको माग अनुरूप परिवर्तन हुने आवश्यकतालाई पुरा गर्न धेरै समय र लागत लाग्ने भएतापनि हालसम्म हासिल भएका भौतिक, सामाजिक, धार्मिक एवं सूचना प्रविधि सम्बन्धी पूर्वाधारले नगरको भावी विकासको लागि एउटा बलियो र विश्वासिलो आधार खडा गरेको छ ।

आदरणीय नगरबासी दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरू

छैटौँ नगरपरिषदबाट चालु आर्थिक वर्ष ०७०।०७१ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट पारित गर्दा उल्लेख भएका केही महत्वपूर्ण योजना तथा कार्यक्रमको चालु आर्थिक वर्षको यस अवधिसम्म भएका प्रगतिहरूको बारेमा संक्षेपमा उल्लेख गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

व्यवस्थित ल्याण्डफिल साइटको लागि यस नगरपालिका भित्र वडा नं. ८, ९ र ११ मा रहेका सामुदायिक वन भित्रका जग्गा सम्भावित देखिएकोले तिनीहरूको सम्भाव्यता अध्ययनको लागि फोहरमैला व्यवस्थापन तथा प्राविधिक सहयोग केन्द्रमा लेखी पठाइएको छ । प्राविधिक र वातावरणीय दृष्टिले उपयुक्त देखिएमा उपयुक्त देखिएको जग्गाको विषयमा स्थानीय वासिन्दासँग छलफल प्रारम्भ गरी चालु आर्थिक वर्ष भित्रै जग्गा प्राप्त गरिसक्ने कार्यक्रम रहेको छ । बजार क्षेत्रभित्रको फोहरमैला व्यवस्थापन अस्थायी किसिमले भइरहेको छ । फोहरमैला व्यवस्थापनको लागि एउटा जेसिभी (एक्सभेटर) अति आवश्यक देखिएको छ ।

दमौली बजारमा स्वच्छ खानेपानीको आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने सन्दर्भमा यस नगरपालिकाको जमानीमा नगर विकास कोषबाट ऋण सहयोग प्राप्त गरी दोस्रो साना शहरी खानेपानी योजना अन्तर्गत दमौली खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता संस्थामार्फत निर्माण कार्य प्रारम्भ भइसकेको छ र सरसफाईको क्षेत्रमा नगरपालिकाबाट समपुरक कोषको व्यवस्था समेत गरिएको छ ।

नगरपालिकाले सम्पन्न गरेको आर्थिक तथा सामाजिक जिम्मेवारीलाई पारदर्शी गराउन विभिन्न रेडियो एफ.एम. तथा पत्रपत्रिका मार्फत नगरपालिकाको विभिन्न गतिविधिहरू नियमित प्रसारण तथा प्रकाशन

गरिरिएको छ । सर्वसाधारण नागरिकहरूले आफूलाई आवश्यक पर्ने सूचना नगरपालिका कार्यालयबाट नियमित रूपमा प्राप्त गरिरहेका छन् ।

महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपांता, दलित तथा जनजातिसँग सम्बन्धित लक्षित वर्ग विकास कार्यक्रम, बालमैत्री स्थानीय शासन, भवन निर्माण आचार संहिता, आवधिक योजना कार्यान्वयन, प्रकोप व्यवस्थापन, शहरी स्वास्थ्य क्लिनिक संचालन, आन्तरिक आयको व्यवस्थापन, गैसससंग समन्वय आदि जस्ता गत नगरपरिषद्बाट पारित कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन भैरहेका छन् ।

जगेडा कोषबाट संचालन हुने बसपार्क, शहरी क्षेत्रका विभिन्न स्थानमा कभरस्ट्याव सहित नाली तथा सडक कालोपत्रे गर्ने कार्यक्रम स्वीकृतिको लागि प्रस्ताव तयार गरी संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयमा पेश गरिएको छ । स्वीकृत भै आएपछि यसै आर्थिक वर्ष भित्र सबै निर्माण कार्य सम्पन्न गरिने छ ।

सडक बोर्ड कार्यक्रम अन्तर्गत वाराही रानी मार्ग सडक, स्थानीय यातायात पूर्वाधार कार्यक्रम (कृषि सडक) अन्तर्गत मानुङकोट पर्यटकीय मार्ग विस्तार एवं नगरस्तरीय पूर्वाधार विकास योजना र वडास्तरीय योजनाहरू कार्यान्वयनको क्रममा रहेका र कार्यान्वयन भैरहेको छन् ।

आदरणीय नगरबासी दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरू

माथि उल्लेखित पृष्ठभूमि र चालुको आर्थिक वर्षको संक्षिप्त कार्य प्रगतिको प्रस्तुति पछि अब म आगामी आ.व.०७१।७२ को समय नगर विकास योजना तर्जुमा गर्नको लागि नगरपालिकाले अवलम्बन गरेका उद्देश्य, नीति, कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

**आ.व.०७१।७२ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तयार गर्दा अवलम्बन गरिएका मार्गदर्शनहरू र योजना छनौटका आधारहरू निम्नानुसार रहेका छन्:**

- ❖ नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३,
- ❖ सहस्राब्दी विकासका लक्ष्यहरू,
- ❖ राष्ट्रिय आवधिक योजनाले निर्दिष्ट गरेका नीति, योजना, कार्यक्रम तथा प्राथमिकताहरू,
- ❖ पूर्व योजना तर्जुमा गोष्ठीबाट प्राप्त मार्गदर्शन
- ❖ स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ र नियमावली २०५६ (संशोधन सहित),
- ❖ स्थानीय निकाय श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०६९,
- ❖ आवधिक नगर विकास योजनाले निर्दिष्ट गरेका क्षेत्रगत, नीति, योजना र कार्यक्रम,
- ❖ सहभागितात्मक र समावेशी योजना तर्जुमा प्रक्रियाद्वारा प्राथमिकीकरण भई आएका योजना तथा कार्यक्रमहरू,
- ❖ आ.व. ०७०।७१ को बजेटले निर्दिष्ट गरेका नीति, योजना र कार्यक्रमहरू,
- ❖ अन्य विभिन्न निकायबाट प्राप्त निर्देशिका, परिपत्र तथा मार्गदर्शन,
- ❖ “विविधतायुक्त शहर, समुन्नत एवं समृद्ध व्यास नगर” भन्ने दीर्घकालीन लक्ष्य ।

**क) उद्देश्य:**

- ❖ लघु उद्यम, स्थानीय सिप, स्रोत र साधनको संरक्षण, परिचालन एवं प्रबर्धन गर्दै आय आर्जनलाई बढवा दिने,
- ❖ नगरका ग्रामिण तथा पछाडि परेका क्षेत्रहरूमा पूर्वाधारहरू पुर्याई आवागमनलाई सरल बनाउने तथा आय आर्जनका सम्भावनाहरूको खोजी गरी आर्थिक तथा सामाजिक उत्थानमा सहयोग पुर्याउने,
- ❖ बालमैत्री, स्थानीय शासनको अनुभूति हुने गरी नीति तथा कार्यक्रम निर्माण र कार्यान्वयन गर्ने,

- ❖ कृषिलाई व्यवसायीकरण गरी आय आर्जनमा बृद्धि गर्ने,
- ❖ जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, पिछडिएका वर्ग, दलित, आदिवासी/जनजाति, मुस्लिम समुदाय, अपांता आदिका लागि प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने किसिमका लक्षित वर्ग विकास कार्यक्रम संचालन गरी सामाजिक सुरक्षा तथा समावेशीताको सुनिश्चितता गर्ने,
- ❖ नीति, योजना तथा कार्यक्रमको तर्जुमा तथा कार्यान्वयनलाई न्युनतम शर्त तथा कार्यसम्पादन मापनसँग आवद्ध गर्ने ।

#### ख) नीतिहरू:

- ❖ नेपाल सरकारको निरक्षरता उन्मुलन कार्यक्रम अन्तर्गत व्यास नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका निरक्षर व्यक्तिहरूलाई चालु आर्थिक वर्ष मै निरक्षरता उन्मुलन सम्बन्धी विशेष कक्षाका कार्यक्रमहरू संचालन गरी नगरलाई पूर्ण साक्षर बनाइने छ,
- ❖ हाम्रो शहर सुरक्षित शहर कार्यक्रम अन्तर्गत २०६८ श्रावण १ गतेदेखि लागू भएको भवन निर्माण आचार संहितालाई समय सापेक्ष वैज्ञानिक रुपमा पुनरावलोकन गरी अझ प्रभावकारी रुपमा लागू गरिने छ । साथै निर्माणकर्मीहरूलाई तालिम प्रदान गरी चालु आर्थिक वर्ष मै सूचिकृत गरिने व्यवस्था गरिने छ,
- ❖ नगरपालिकाद्वारा लागत सहभागितामा संचालित हुंदै आएको जगेडा कोष कार्यक्रमलाई क्रमश अर्ध शहरी एवं ग्रामिण वडाहरूमा समेत विस्तार गरिने छ ।
- ❖ नगरलाई बालमैत्री बनाउने अभियानलाई आगामी आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिइने छ,
- ❖ महिला, बालबालिका, दलित, उत्पिडित, मुस्लिम, आदिवासी, असहाय, अपांगता, जेष्ठ नागरिक र लोपोन्मुख जातिका कार्यक्रमलाई आगामी आर्थिक वर्षमा पनि विशेष प्राथमिकता साथ सम्बोधन गरिने छ,
- ❖ नगर सूचना केन्द्रको क्षमता तथा स्तरबृद्धि गर्दै सूचनामा सर्वसाधारणको पहुच सुनिश्चित गरी शहरी सुशासनमा जोड दिइनेछ । सूचनाको हक सम्बन्धी अधिकारलाई प्रत्याभूत गरिनेछ । साथै सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, गुनासो सुनुवाई जस्ता सार्वजनिक जवाफदेहिताका विषयमा अत्यन्त सम्वेदनशील भै नगरपालिकाको दैनिक सेवा प्रवाहलाई अझ सहज, सुलभ र पारदर्शी गराइने छ,
- ❖ नगरको समग्र विकासका लागि आवश्यक पर्ने “नगर प्रोफाइल” तयार गरी नगर सूचना प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्ने कार्यका लागि तथ्यांक संकलन गर्ने कार्य चालु आर्थिक वर्षमा प्रारम्भ गरी आगामी वर्षमा प्रोफाइल तयार गरिने छ,
- ❖ नगरपालिकामा हुने विभिन्न भौतिक विकास, मानव संशाधन एवं अन्य गतिविधिहरूलाई नियमित रुपमा नगरवासी सामु पुर्याई, “सुसूचित नागरिक, पारदर्शी नगरपालिका” भन्ने कार्यक्रमलाई अझ प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्ने स्थानीय पत्रपत्रिका एवं एफ.एम. रेडियो मार्फत प्रकाशन/प्रसारण गरिने छ,
- ❖ योजनाहरूमा जनसहभागिता र लागत सहभागितालाई प्रोत्साहन गरी योजना छनौट गर्दा स्थानीय जनताको सहभागिता बढी हुने योजना तथा कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिने नीति अख्तियार गरिनेछ,
- ❖ निर्वाहमुखी अवस्थामा रहेको कृषि व्यवसायलाई व्यवसायीकरण गर्नका लागि कृषि सम्बन्धी गुरु योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने छ,
- ❖ विभिन्न संघ संस्थाहरूलाई सार्वजनिक निजी साझेदारीको अवधारणा अनुसार कार्यक्रमहरू संचालन गर्न अभिप्रेरित गरिने छ,
- ❖ नगरपालिकाको समन्वय र स्वीकृति विना संचालन हुने गैरसरकारी संस्थाको क्रियाकलापलाई निरुत्साहित गर्ने चालु आर्थिक वर्षको नीति यथावत राखिने छ,

- ❖ व्यवस्थित ल्याण्डफिल साइड निर्माणका लागि सम्भावित देखिन आएका स्थानहरूको पूर्व सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने कार्यको थालनी चालु आर्थिक वर्ष मै सम्पन्न गरी कार्यान्वयनको चरणमा अगाडि बढाइने छ,
- ❖ टोल विकास संस्था, टोल विकास संस्था वडा समन्वय समिति एवं टोल विकास संस्था नगर समन्वय समितिको संस्थागत क्षमता विकासका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ,
- ❖ अपांगता भएका व्यक्तिहरूको सम्मान, पहिचान र विकासमा अधिकार एवं पहुंच बृद्धि गर्न अपांगता मैत्री पूर्वाधार निर्माण गर्दै लगिने छ,
- ❖ शहिद कालिका जंगल पार्कलाई पुरा गर्न आगामी आर्थिक वर्षमा पनि आवश्यक पहल गरिने छ,
- ❖ बारुणयन्त्र संचालनको लागि सरोकारवालाहरूको समन्वय र सहकार्यमा आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ,
- ❖ व्यवस्थित पशुवधशाला/वधस्थल निर्माण गर्न पहल गरिने छ,
- ❖ धार्मिक एवं पर्यटकीय दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण रहेको व्यास गुफा परिसरमा निर्माण प्रस्ताव गरिएको १०८ फिट अग्लो व्यासको मूर्ति निर्माण गर्ने कार्यका लागि आवश्यक पर्ने प्राविधिक एवं आर्थिक सहयोगका लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरिने छ,
- ❖ उद्योग वाणिज्य संघ दमौली बजार इकाई एवं अन्य स्थानीय सरोकारवालाहरूसंग सहकार्य एवं सक्रियतामा दमौली बजारलाई खुल्ला फोहरमुक्त शहरको रूपमा परिणत गर्ने प्रयासलाई निरन्तरता दिइने छ,
- ❖ घरघरबाट नै फोहरमैला वर्गीकरण गर्ने चालु आर्थिक वर्षमा राखिएको कार्यक्रम आगामी आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिइने छ,
- ❖ नगरपालिका क्षेत्रलाई सफा र सुन्दर तुल्याउन, सरसफाई व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाउन विशेष गरी नगरपालिकाको बजार क्षेत्र वडा नं.२, १० र ११ को फोहोर घरघरबाट नै बर्गीकरण गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । साथै नगरपालिकाले निर्धारण गरेका आधार पुरा गर्नेलाई सरसफाई कार्ड दिने र कार्ड प्राप्त गर्ने घरधनी वा व्यवसायीलाई करमा केही सहूलियत र छुट दिने व्यवस्था अवलम्बन गरिनेछ ।
- ❖ यस नगरपालिकाको सबै वडाको सम्पूर्ण क्षेत्रको विकासका सम्भावनाको अनुसन्धान र परीक्षण गरी प्रत्येक वडाको सम्भावित क्षेत्रलाई विभिन्न पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी सोही अनुरूपका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ❖ नगरपालिकाको स्रोत र साधनको आधारमा नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सामुदायिक विद्यालयहरू तथा सामुदायिक क्याम्पसहरूलाई आवश्यक सहयोग गर्ने नीति लिइने छ ।

आदरणीय महानुभावहरू,

**अव म. चालु आ.व.२०७०/०७१ को पौष १५ गतेसम्म भएको यथार्थ आयव्यय विवरण प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।**

**क) आयतर्फ:** चालु आ.व. मा आन्तरिक श्रोततर्फ रु.२ करोड २० लाख ०४ हजार, बाह्य श्रोततर्फ रु.६ करोड ३७ लाख ८५ हजार र अन्य आयतर्फ रु.१ करोड ३० लाख २० हजार समेत गरी कुल रु.९ करोड ८८ लाख ९ हजार आय हुने गरी संशोधित अनुमान कायम गरिएकोमा हालसम्म आन्तरिक आयबाट रु.१ करोड ०५ लाख ७८ हजार, बाह्य स्रोतबाट रु.१ करोड ७९ लाख ४८ हजार र अन्य आयबाट रु.७० लाख ८० हजार गरी जम्मा रु.३ करोड ५६ लाख ६ हजार यथार्थ आय हुन आएको छ ।

**ख) व्ययतर्फ:** चालु आर्थिक वर्षमा प्रशासनिक खर्चतर्फ रु.२ करोड ५० लाख ८५ हजार र विकास खर्चतर्फ रु.७ करोड ३७ लाख २४ हजार समेत गरी कुल रु.९ करोड ८८ लाख ९ हजार बराबरको संशोधित व्यय अनुमान गरिएकोमा प्रशासनिक खर्च रु.१ करोड ६ लाख ४९ हजार र विकास खर्चमा १ करोड २१ लाख ६३ हजार समेत गरी हालसम्म जम्मा रु.२ करोड २८ लाख १२ हजार रुपैया यथार्थ खर्च हुन आएको छ ।

आदरणीय महानुभावहरु,

त्यसै गरी अब म आर्थिक वर्ष २०७१।०७२ का लागि वार्षिक नगर विकास योजना तर्जुमा गर्ने क्रममा अख्तियार गरिएका उद्देश्य तथा नीतिको आधारमा तयार गरिएका योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि निम्न अनुसार आयव्यय अनुमान प्रस्तुत गरेको छु ।

#### क) आय अनुमान

आ.व.०७१।०७२ को लागि कूल रु.१० करोड ४६ लाख ७७ हजारको आय अनुमान गरिएको छ । जस मध्ये आन्तरिक स्रोतबाट रु.२ करोड ३१ लाख ७७ हजार रहेको छ, जुन रकम कुल बजेटको २२.१४ प्रतिशत हुन आउँछ । बाह्य अनुदान तर्फ नगरपालिका अनुदानबाट रु.१ करोड ५८ लाख, स्थानीय विकास शुल्क कोषबाट रु.१ करोड १४ लाख ६० हजार, जगेडा कोषबाट रु.१ करोड २५ लाख, सामाजिक सुरक्षाबाट रु.१ करोड २५ लाख, नगर विकास कोष ऋण तथा अनुदान रु.९० लाख, रजिष्ट्रेशन शुल्कबाट रु.२९ लाख, सडक बोर्ड नेपालबाट रु.२७ लाख, स्थानीय यातायात पूर्वाधार कार्यक्रमबाट रु.२५ लाख र अन्य (लागत सहभागिता समेत) रु.१ करोड २१ लाख ४० हजार हुने अनुमान गरिएको छ ।

#### ख) व्यय अनुमान

आ.व.०७१।०७२ को लागि कूल रु.१० करोड ४६ लाख ७७ हजारको व्यय अनुमान प्रक्षेपण गरिएको छ । जस मध्ये प्रशासनिक खर्च रु.२ करोड ७८ लाख ३९ हजार रहेको छ, जुन रकम कुल बजेटको २६.६० प्रतिशत हुन आउँछ । त्यसैगरी विकास तर्फ रु.७ करोड ६८ लाख ३८ हजार रुपैयां विनियोजन गरिएको छ, जुन रकम कुल बजेटको ७३.४० प्रतिशत हुन आउँछ । उक्त विकास बजेट मध्ये भौतिक पूर्वाधार विकास तर्फ रु.२ करोड ५६ लाख ०७ हजार (३३.३३ प्रतिशत), सामाजिक विकास तर्फ रु.१ करोड ९८ लाख ९८ हजार (२५.९० प्रतिशत), आर्थिक विकास तर्फ रु.१९ लाख २५ हजार (२.५१ प्रतिशत), वातावरण तथा सरसफाई तर्फ रु.२ करोड ५७ लाख (३३.४४ प्रतिशत) र संस्थागत विकास तर्फ ३७ लाख ०८ हजार (४.८२ प्रतिशत) विनियोजन गरिएको छ ।

आयव्यय अनुमानको विस्तृत विवरण अनुसूचीमा संलग्न गरी पेश गरेको छु ।

नगरपालिकाको श्रोत र साधन न्यून रहेको तर पूर्वाधार विकासका आवश्यकताहरु अत्यधिक रहेको हुनाले टोल र वस्तीस्तरबाट पूर्ण समावेशी र सहभागितामूलक ढंगले छनौट भै वडा भेलाबाट प्राथमिकता निर्धारण गरी प्राप्त भएका सबै योजनाहरुलाई बजेट विनियोजन गर्न सकिएको छैन । नगरपालिकाबाट बजेट विनियोजन गर्न नसकिएका तर अति आवश्यक रंगशाला, बस टर्मिनल, सिटीहल,पार्क, पशुवधशाला, सडक कालोपत्रे, सडकपुल जस्ता ठूला र विशेष योजनाहरु जिल्ला तथा केन्द्रीयस्तरमा पेश गर्नको लागि नगरपरिषद्बाट पारित गरी ती योजनाहरुलाई इलाकास्तरीय योजना तर्जुमा बैठकमार्फत जिल्ला विकास समितिमा पेश गरिने छ ।

अन्त्यमा यस नगरपालिकाको आ.व.०७१।०७२ को नीति, योजना, कार्यक्रम तथा बजेट तयार गर्ने सन्दर्भमा महत्वपूर्ण सहयोग पुर्याउनु हुने सबै राजनैतिक दलका नगरस्तरीय प्रतिनिधिज्यूहरु, पूर्व जनप्रतिनिधिज्यूहरु, सल्लाहकार समितिका पदाधिकारीज्यूहरु, महिला नगर समन्वय समितिका पदाधिकारीज्यूहरु, वडास्तरीय राजनैतिक दलका प्रतिनिधिज्यूहरु, टोल विकास संस्था नगर समन्वय समितिका पदाधिकारीज्यूहरु, फोहरमैला व्यवस्थापन तथा अनुगमन समिति पदाधिकारीज्यूहरु, राजश्व परामर्श समिति पदाधिकारीज्यूहरु, विभिन्न संघ संस्थाका प्रतिनिधिज्यूहरु, नागरिक समाज, विभिन्न विषयगत कार्यालयका प्रमुखज्यूहरु, वडा नागरिक मञ्च, नागरिक सचेतना केन्द्र, नगरपालिका कार्यालयका कर्मचारीहरु लगायत सम्पूर्ण नगरबासीहरुलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

मिति: २०७०।९।२४

धन्यवाद

हुमनाथ शर्मा ढकाल

प्रमुख एवं कार्यकारी अधिकृत